

PROMOVAREA CUNOAȘTERII UNIVERSALE LA BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ BĂLȚEANĂ

Promoting Universal Knowledge at the University Scientific Library

Valentina TOPALO

Abstract: *From 2009, in the Scientific Library is provided Open Access Week to get to know the most important achievements in the world of access to electronic scientific information. The programs developed by the Open Access Week invites teachers staff, students, researchers, librarians to participate directly in the several sessions and events, taking note of the new electronic resources, other institutions experience in organizing open institutions repositories and electronic archives.*

Odată cu apariția termenului Open Access, asistăm la o redefinire a noțiunii de timp și spațiu științific, la o reînnoire a canaleleor de comunicare în bibliotecile universitare. Astfel de schimbări inevitabile s-au petrecut mai pronunțat începând cu anul 2007. În domeniul lecturii, diseminării informației, în contextul apariției unor noi forme de conținut, schimbările erau accentuate și trebuiau efectuate operativ. Noțiunea Open Acces a apărut ca ceva firesc, fiindcă informația științifică trebuie să circule, avînd ca obiectiv preîntîmpinarea nevoilor cercetătorului. Savantul francez Louis Pasteur afirma că: „Știința nu are Patrie”, deci ea trebuie să fie publică, fără restricții, accesibilă tuturor. De produsul final al științei, al cunoașterii parvenite din diverse țări ale lumii trebuie să beneficieze tot globul pămîntesc

Rădăcinile juridice și intelectuale ale Open Access în biblioteconomie.

Actualmente cercetarea științifică e axată pe prevederi legale care determină comunitatea științifică să nu se abată de la bunele practici. Săptămîna Accesului Deschis este un eveniment important aflat în al șaptelea an de derulare, acest concept fiind perceput de bibliotecarii universitari ca obligatoriu pentru calitatea cercetării, pentru asigurarea accesului către o literatură de specialitate prin intermediul WWW, spațiul virtual științific fiind deja colonizat de Open Access.

Cum se poziționează Biblioteca Științifică în această „mișcare Open Acces” mondială?

- Elementul - cheie pentru realizarea acestei mișcări, constă nu numai în politica cultural –științifică, coerentă și activă ,a conducerii Bibliotecii Universitare, dar și în mecanisme biblioteconomice de coordonare, organizare și evaluare; creșterea gradului de conștientizare a valorii Accesului Deschis și promovarea Accesului Deschis ca o nouă normă în învățămînt și cercetare.
- Valorificarea produsului științific al cadrelor didactice în Bilioteca Digitală, Catalogul Electronic, în colecțiile Bibliografii, biobibliografii on-line; Bibliographia universitas, în Biblioteca deschisă *Open Library*, pe platforme Internaționale de publicații *Issuu* și *Calameo*, activitatea de creare a Repozitorului USARB (2012), deschiderea IR ORA USARB (2013).
- Restructurarea conținutului cursului Cultura Informației în corespundere cu cerințele ariei de baze de date și noului mediu electronic; Introducerea unui capitol special despre Accesul Deschis; Promovarea instrumentelor oferite de mișcarea acces deschis în rîndul comunității academice; Utilizarea resurselor: OpenDOAR, The Directory of Open Access *Repositories* - *OpenDOAR*, DOAB - Directory of Open Access Books - Repertoriul monografiilor în acces deschis, lansat în aprilie 2012, ROAR - Registry of Open Access Repositories - Repertoriul Depozitelor în Acces Deschis, DOAJ - Directory of Open Access Journals – Repertoriul Revistelor în Acces Deschis.

Utilizarea mai intensă a paginii web a BȘ USARB în activitatea de învățare, cercetare, incluzînd printre acestea și extinderea serviciilor oferite utilizatorilor prin Consorțiul REM, cît și prin relații de colaborare cu alte biblioteci din țară și din străinătate (Bazele de date eIFL conțin în general: 3 248 reviste, ziare, buletine de știri full-text; 1 305 broșuri, ghiduri și altă literatură de referință în regim full-text, Baza se completează în permanență cu alte ediții noi, *Biblioteca electronică a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei*);

- Implicarea într-o serie de manifestări științifice locale, naționale și internaționale, devenind mai vizibili în comunitate, avînd o contribuție mai mare în activitățile de învățare și cercetare.
- Elaborarea Programelor pentru Săptămîna Accesului Deschis pentru a aduce eficiență, valorificînd noi servicii, prezentînd noi produse științifice de înaltă calitate. Prin aceste programe Biblioteca oferă acces la un număr mai mare de resurse științifice, adaugînd plusvaloare vieții științifice, educaționale, culturale a comunității academice pe care o deservește.
- Parteneriat cu Departamentul de Știință a Universității și sprijinirea curriculei și inițiativelor Universității în diverse proiecte și programe de cercetare.

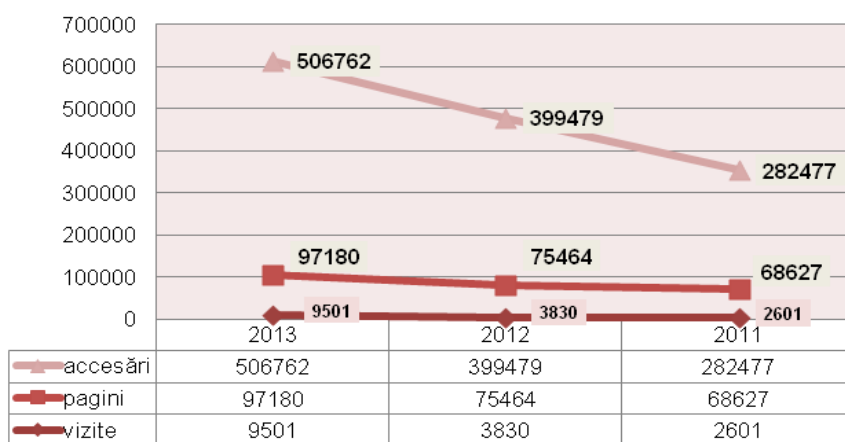

Informație și Cunoaștere.

Săptămîna Accesului Deschis la Biblioteca Științifică este un eveniment care s-a materializat prin acțiuni de promovare a Accesului Deschis, de valorificare a resurselor științifice și culturale, prin aplicarea formelor și metodelor noi de lucru și de acces la informații. Au fost realizate un șir de acțiuni de promovare prin intermediul Website-ului Bibliotecii Științifice Universitare și Blogurilor Bibliotecii, rețelelor de socializare: Facebook, Isuu, Google+ etc. Ambientul științific pe care îl avem în luna octombrie este oglinda care ne reflectă așa cum sîntem, în timp ce mediul virtual este ecranul pe care proiectăm așa cum ne dorim să fim. Numai în luna octombrie utilizatorii au accesat website-ul în 2013 de 506 762 ori și au deschis 97 180 de pagini, în 2012 - 399 479 ori, pagini - 75 464, în 2011 - 282 477 ori, pagini - 68 627.

Octombrie 2011-2013

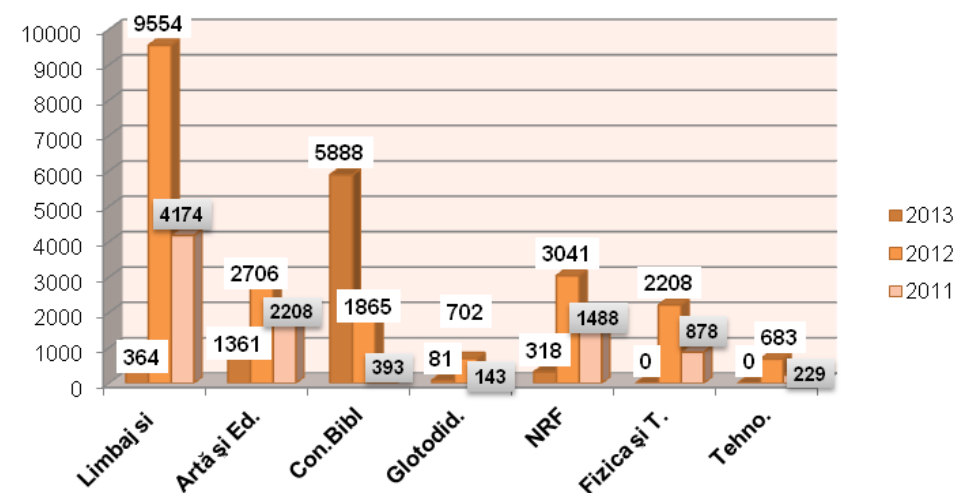
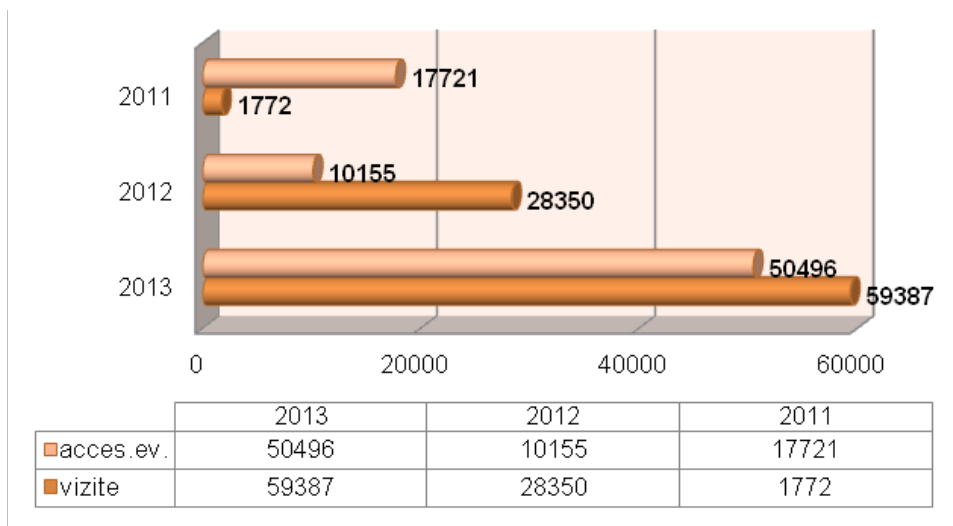
Pe parcursul acestor ani website-ul Bibliotecii Științifice a fost vizitat în 2013 de 59387 de utilizatori, preferînd rubrica Noutăți/Evenimente de 50496 de ori, în 2012- 28 350 de vizite, accesări - 10 155, în 2011 au fost 1 772 de vizitatori, accesînd evenimentele, noutățile de 17 721 ori.

În topul vizitelor este revista LIMBAJ ȘI CONTEXT, anii 2011-2012, în 2013- Confluente Bibliologice.

De pe site-ul Bibliotecii s-au făcut trimiteri la blogul <http://oarm.blog2x2.net/>. Bibliotecarii au realizat un POSTER pentru a ilustra faptul că studiarea ține de acces la resursele informaționale, că Biblioteca este cea care prin colecțiile bogate dă capacități de cunoaștere, abordare și vigoare, căci știința nu se face doar cu

OPORTUNITĂȚI MODERNE

exerciții și aplicații, ci mai ales, cu imaginație. Pentru a stimula imaginația, fiecare utilizator - cercetător trebuie să pătrundă acolo unde intuiția naște ecuația, ca răspuns la aceeași eternă întrebare.

Bibliotecarii au asigurat circulația fluxului informațional, punând știința locală la curent și în contact cu tot ceea ce se întâmplă notabil în lume într-un domeniu sau altul. Astfel, știința și cultura sînt protejate de izolare, de acel atît de păgubitor și periculos „n-am idee / nu cunosc”.

Săptămîna Accesului Deschis este un segment important de muncă și de

identificare a oportunităților viitoare. E nevoie de alte modalități de satisfacere a cerințelor cercetătorilor, de a face familiar Accesul Deschis în comunitatea academică.

În anii 2007 - 2013 utilizatorii de la 4 facultăți au fost principalii actori ai prezentărilor, seminariilor, lecțiilor publice, ședințelor de catedre, cu prezentări ample de baze de date, care s-au regăsit în tematica generală a manifestărilor științifice și culturale, toate având ca generic diverse preocupări științifice. Programele s-au desfășurat cu interes și intensitate.

Anii 2007-2013

În cadrul Senatului Universității, *Ședința Consiliului Administrativ al Universității* Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice a prezentat Raportul privind activitatea Bibliotecii Științifice: „Biblioteca Științifică în sprijinul activității didactice și de cercetare științifică”; informații despre Mișcarea Accesului Deschis, importanța promovării Accesului Deschis în Universitate, aderarea cadrelor didactice la Mișcarea Accesului deschis prin publicarea în reviste cu acces deschis, încurajarea cercetătorilor să-și manifeste sprijinul pentru Accesul Deschis, publicând articole în reviste cu Acces Deschis și în repozitoriul instituțional, conștientizarea necesității și importanței repozitoriului cu acces deschis instituțional, lansarea propunerii de creare a Repozitoriului științific universitar bălțean.

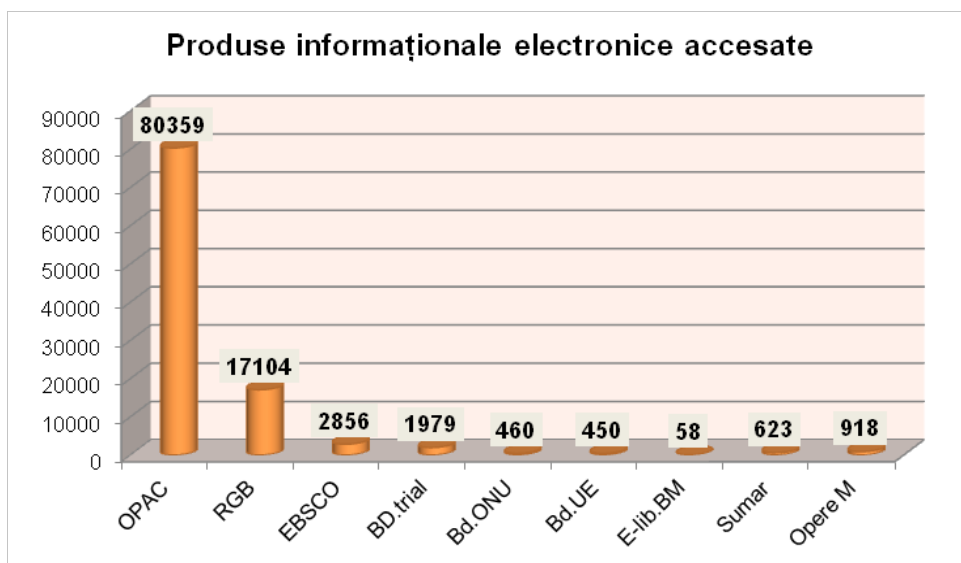
Pe marginea acestui subiect s-au organizat conferințe științifice internaționale, seminare informative, expoziții tradiționale și on-line după cum urmează:

- „Abordarea prin competențe a formării universitare: probleme, soluții, perspective” consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, în cadrul căruia Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice a ținut un discurs memorabil „Spre o Europă comună a cunoașterii”;
- „Realizarea Strategiei de asistență pentru Moldova (2005 - 2008) și Strategia de asistență (2009 - 2012). Programul de asistență al Bancii Mondiale și dezvoltarea economică a Moldovei” - Dr. Melanie Marlett, director al Băncii Mondiale pentru Moldova;
- „Noile oportunități în utilizarea bazelor de date EBSCO”- Andrei Socolov, reprezentantul Companiei EBSCO Publishing; urmat de aplicații practice privind noile oportunități ale bazei de date EBSCO <http://search.EBSCOhost.com>, la care ne este asigurat accesul din anul 2001, datorită participării în Consorțiul Resurse Electronice pentru Moldova (REM);
- Prezentări ale bazelor de date științifice la care are acces Biblioteca;
- Baza de date HeinOn-line cu colecțiile: Law Journal Library, European Center for Minority Issues, Legal Classics Library;
- Baze de date științifice la care are acces Biblioteca: REM, Gale, General

- OneFile, Global Issues in Context, Student Resources in Context, Integrum World Wide, BioONE, SAGE Research Methods Online, Royal Society Journals and Archive, Cambridge Journals;
- Biblioteca electronică a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei;
 - Produsul științific al cadrelor didactice și al bibliotecarilor de la Universitatea din Bălți în Biblioteca deschisă *Open Library*;
 - Săptămîna Accesului Deschis: **Redefinirea impactului.** În ședința Senatului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice a prezentat informații despre Mișcarea Accesului Deschis; a demonstrat versiunea Demo a Repozitoriului Instituțional ORA (Open Research Archive) – USARB, a îndemnat profesorii să publice pe Calea verde – în RI și Calea de Aur - revistele cu acces deschis: Limbaj și Context; Glotodidactica (reviste universitare bălțene, care deja sînt incluse în DOAJ, 2013);
 - Biblioteca Digitală - depozitarea rezultatelor investigațiilor științifice a universitarilor bălțeni în anii 2010, 2011, 2012, 2013;
 - Arhive Electronice Deschise în cadrul cursului Bazele Culturii Informației;
 - Bazele de date pentru studii și cercetări: EBSCO, JDP, AUF;
 - Prezentarea situ-lui EIFL-OA <http://www.eifl.net/oa-events>, blogului Săptămîinii OA <http://www.openaccessweek.org/> blogului <http://eifloamoldova.wordpress.com>, pagina Facebook a Conferinței a 10-a OA de la Berlin <http://www.facebook.com/Berlin10South Africa>; Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoaștere în științe Exacte și Științe Umane”, document fundamental în ceea ce privește accesul deschis;
 - Trecerea în revistă a lucrărilor bibliografice elaborate de bibliotecarii universitari;
 - Lansarea revistei electronice a bibliotecilor universitare din RM BIBLIOUNIVERSITAS@md;
 - Promovarea produsului științific al cadrelor didactice de la Facultatea Științe ale Educației și Arte în [Biblioteca Digitală](#), Catalogul Electronic, în colecțiile Bibliografii, Biobibliografii on-line;
 - Facilitățile Site-ului Bibliotecii: Buletinul informativ bibliographic / Achiziții recente;
 - Prezentarea revistelor editate de Universitate și Bibliotecă expuse pe site-ul <http://libruniv.usb.md>;
 - Parteneri internaționali: prezentarea platformei științifice on-line – EUBookshop www.bookshop.eu – librărie virtuală care oferă acces la 100 000 de titluri și 190 000 de versiuni electronice ale acestora din Uniunea Europeană. Oficiul *Publicații* pune la dispoziție diverse servicii on-line și oferă acces la toate publicațiile UE, inclusiv la cele vizînd cercetarea și dezvoltarea ([CORDIS](#));

- Colecția Băncii Mondiale, bazele de date World Bank e-Library www.elibrary.worldbank.org - biblioteca electronică a Băncii Mondiale, propune accesul on-line la o colecție de circa 6 000 de cărți, reviste, rapoarte etc. eLibrary este conceput pentru a satisface nevoile comunității academice.

Seminare informative pentru bibliotecari:

- Lina Mihăluță, director-adjunct, a participat la Panel 2. *Comunicare profesională: incluziune și interactivitate*, care a inclus prezentări despre comunicarea structurilor de administrare ale Asociației cu filialele ei, noile platforme și medii de informare.
- Elena Țurcan, șef oficiu, a participat la Panel 3. *Instruirea continuă: realizări și viziuni* (prezentări despre rezultatele obținute de Asociație privind formarea continuă, evidențierea inițiativelor necesare pentru perfecționarea și recalificarea bibliotecarilor din R. M).
- Valentina Topalo, șef serviciu, a participat la Panel 4. *Instrumente profesionale: tradiție și modernitate*, la care au fost prezentate produsele și serviciile dezvoltate și perfecționate de Asociație în cadrul proiectului *Consolidarea unei Asociații puternice*.
- Elena Harconița a relatat despre participarea la întrunirea profesională cu reprezentanții Companiei Elsevier de la BC a USM; Conferința științifică anuală *Tehnologii informaționale și comunicaționale în biblioteca universitară: servicii, resurse, management* a Bibliotecii Științifice a USMF „Nicolae Testemițanu” și la Masa rotundă cu genericul *Comunicarea profesională – miza dezvoltării instituționale și individuale* de DIB ULIM.
- Colegilor le-a fost demonstrat Repozitoriul instituțional: ORA USARB.

Seminare informative pentru cadre didactice în cadrul ședințelor de catedre:

- Accesul la bazele de date naționale și internaționale în susținerea cercetărilor științifice.
- Grupul *Promotorii resurselor info-documentare* au trecut în revistă 81 de documente recent achiziționate de Bibliotecă, după cum urmează:
 - ▶ Management, Filozofie, Psihologie, Pedagogie – Ala Lîsii, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecțiilor.
 - ▶ Economie, Drept – Lilia Iavorscaia, bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecțiilor.
 - ▶ Științe reale, Științe Naturale, Artă – Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecțiilor
 - ▶ Științe filologice – Gabriela Cazacu, bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecțiilor.
- Nicola Harrington-Buhay, Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite și Reprezentant Permanent al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Republica Moldova, Dejan Mincic, Reprezentant Adjunct al UNICEF Moldova, Antonio Poloșă, Șeful Misiunii OIM, Organizația Internațională pentru Migrație, Valeria Ieseanu, Coordonator programe, PNUD au întreprins la 23 octombrie 2013, o vizită de lucru la Centrul de Documentare al ONU din cadrul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Oficialii au avut o întrevedere cu Rectorul Gheorghe Popa, cu reprezentanții Bibliotecii Științifice. Coordonatorul Rezident al ONU în R. Moldova a apreciat eforturile Bibliotecii Științifice în asigurarea și consolidarea activității Centrului de Documentare al ONU, pe care îl consideră eficient. Domnia Sa a susținut un discurs pentru studenți, cadre didactice și bibliotecari privind rolul tineretului în dezvoltarea țării, urmat de discuții, întrebări și răspunsuri.

Seminare instructive:

- Metodologia cercetării științifice;
- Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare: SM ISO 690: 2012 Informare și Documentare;
- Ghidul practic *Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare*; prezentarea corectă a referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare în lucrările de licență / master - Pagina Cercetătorului.

Expoziții tradiționale și on-line:

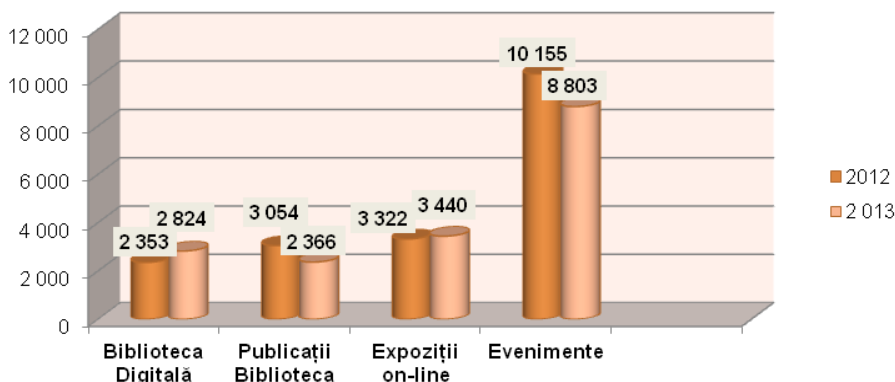
- Contribuțiile Științifice ale Corpului Didactic și Bibliotecarilor (2010, 2011, 2012, 2013);

- Jorge Mario Pedro Vargas Llosa - Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, anul 2010;
- Citește despre Acces Deschis;
- Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP);
- Publicații științifice în Open Access din baze de date EUBOOKSHOP, ONU/ Banca Mondială;
- Vezi ce s-a făcut până acum în domeniul Tău de interes în EBSCO;
- Reviste științifice indexate în colecțiile BȘ USARB;
- Achizițiile recente în domeniul Muzică, inclusiv pe Calameo etc.;
- Flash-Mob de transmitere a mesajului privind Mișcarea OA. Decanatele și catedrele au beneficiat de informații prin e-mail și materiale promoționale despre Programul Bibliotecii consacrat Săptămânii Internaționale 2009 - 2013;
- Informarea personalizată (prin e-mail) a cercetătorilor despre Accesul Deschis la Informație, distribuirea posterelor / flyerelor - Open Acces, Resurse științifice on-line, bloguri - pe panourile informaționale a Universității;

Fișiere descărcate în luna octombrie

- Editarea / derularea videoclipului *Săptămîna Accesului Deschis 2009 - 2013 la Biblioteca Științifică*;
- Elaborarea / publicarea Comunicatului de presă despre eveniment pe site, blogurile Bibliotecii, blogul Filialei BIN, rețelele de socializare: Facebook, Twitter, Delicious, Slideshare, Google+, Pinterest;
- Beneficiile Accesului Deschis pentru comunitatea academică și de cercetare: cadre didactice, studenți, manageri administratori - discuții.

Concluzii finale

În urma organizării acestor Săptămîni, s-a constatat că în anii 2011 - 2012 universitatea bălțeană a prezentat 2 publicații indexate de ISI *Limbaj și Context*, *Glottodidactica*, procentul de citări obținute de aceste lucrări fiind de cca 50 % din totalul citărilor înregistrate de publicațiile cu autori bălțeni în domeniul științelor filologice. Reiese că acest domeniu deține înțietatea. Revistele sus-numite au fost acreditate de către Academia de Științe a Moldovei, **Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare** și încadrate în categoria C+. În 2013 a fost acreditată în categoria A, revista de cultură, știință și practică educațională *Artă și Educație Artistică*.

Grație și acestor publicații științifice, o investigație bazată pe SCImago Journal & Country Rank arata că Universitatea bălțeană în acești ani s-a situat pe pozițiile: 9 959 în 2011, 6 849 - 2012, 11 169 - 2013 din total al țărilor supuse analizei.

Tot ce s-a realizat pînă în prezent confirmă importanța crescîndă a Săptămîinii Accesului Deschis. Considerăm că programele răspund intereselor și preocupărilor unui anumit cerc de vizitatori. Iată de ce utilizatorii universitari nu trebuie să rateze șansa se informa și vizualiza dovezi de inițiere și constituire a științei mondiale, inclusiv și a celei moldovenești.

Bibliografie:

1. *Biblioteca Științifică a USARB* [on-line] [accesat la 14.11. 2013]. Disponibil: <http://libruniv.usb.md/>.
2. *EIFL-OA Moldova* [on-line]. [accesat la 24.11 2013]. Disponibil: <http://eifloamoldova.wordpress.com/>.
1. ȚURCAN, Nelly. *Comunicarea științifică în contextul accesului deschis la informație*. Ch.: CEP USM, 2012. 324 p. ISBN 978-9975-71-253-1

